

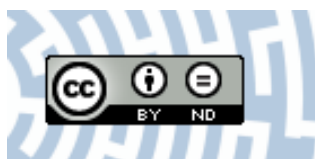

You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice

Title: Frazeotranslacja oraz jej znaczenie w kształceniu i doskonaleniu tłumaczy

Author: Monika Sułkowska

Citation style: Sułkowska Monika. (2017). Frazeotranslacja oraz jej znaczenie w kształceniu i doskonaleniu tłumaczy. "Rocznik Przekładoznawczy" (2017), T. 12, s. 341-353. DOI: 10.12775/RP.2017.021

Uznanie autorstwa - Bez utworów zależnych Polska - Ta licencja zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu zarówno w celach komercyjnych i niekomercyjnych, pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Monika Sułkowska
Uniwersytet Śląski, Katowice
monika.sulkowska@us.edu.pl

FRAZEOTRANSLACJA ORAZ JEJ ZNACZENIE W KSZTAŁCENIU I DOSKONALENIU TŁUMACZY

DOI: <http://dx.doi.org/10.12775/RP.2017.021>

Zarys treści: W tekście autorka sygnalizuje założenia oraz podstawowe cele frazeotranslacji, a także omawia przykładowe strategie translacyjne i transfery możliwe do zastosowania w przypadku międzyjęzykowego przekładu utrwalonych związków wyrazowych. Ponadto prezentuje wybrane techniki frazeodydaktyczne użyteczne w kształceniu oraz doskonaleniu tłumaczy w zakresie biernych i czynnych kompetencji frazeologicznych.

Słowa kluczowe: frazeotranslacja, frazeologia, frazeodydaktyka

1. Wprowadzenie

Postulowana w niniejszym tekście frazeotranslacja może stać się nową dyscypliną badawczą łączącą szeroko rozumianą frazeologię oraz translatorykę jako naukę o przekładzie. Utrwalone w językach naturalnych struktury wielowyrazowe, takie jak: tradycyjnie rozumiane związki frazeologiczne, idiomy, przysłowia, a także wskaźniki frazeologiczne, wyrazy złożone, kolo-kacje czy polileksykalne terminy specjalistyczne, stanowią poważne wyzwanie w procesach przekładu i bywają wydatną trudnością nawet dla zawodowych tłumaczy.

Szeroko rozumiane odtwarzalne struktury polileksykalne różnych typów mają dużą frekwencję w językach naturalnych. Na przykład według badań ekipy leksykometrycznej z Saint-Clou stanowią one ok. 20% generowa-

nych przez nas wypowiedzi. Wszystko to sprawia, że w dzisiejszych czasach, zorientowanych na skuteczne tłumaczenie i przyswajanie języków obcych, ukonstytuowanie oraz rozwój takiej dyscypliny jak frazeotranslacja wydają się bardzo potrzebne i wręcz nieuchronne.

Postulowana frazeotranslacja jest specjalnością interdyscyplinarną. Łączy współcześnie szeroko rozumianą frazeologię z translatoryką jako nauką o różnych typach przekładu międzyjęzykowego. Ponadto frazeotranslacja wykorzystuje także zdobycze językoznawstwa kontrastywnego oraz językoznawstwa stosowanego, w tym przede wszystkim frazeodydaktyki rozumianej jako dydaktyka frazeologii w językach obcych. Integrację i korelację różnych dyscyplin naukowych w obrębie frazeotranslacji przedstawia poniższy schemat.

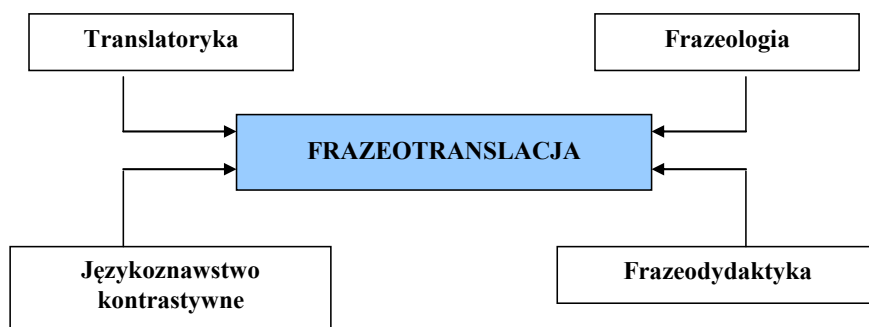

Fig. 1. Integracja i korelacja różnych dyscyplin naukowych w obrębie frazeotranslacji

2. Znaczenie językoznawstwa kontrastywnego oraz nauk o przekładzie dla frazeotranslacji

Językoznawstwo kontrastywne i jego zdobycze naukowe były i są od dawna wykorzystywane we frazeologii porównawczej. Analizy porównawcze konwencjonalnie rozumianych związków frazeologicznych w różnych językach mają już długą i bogatą tradycję, a w ostatnich latach zwiększone zainteresowanie w tym zakresie wzbudzają np. kolokacje lub wielowyrazowe terminy specjalistyczne (cf. np. Bąba: 1998, 2003, 2008; Mieder: 2009). Różnorodne badania potwierdzają, że struktury frazeologiczne są grupą bardzo zróżnicowaną, a ich międzyjęzykowa ekwiwalencja ma charakter skalarny. Część struktur posiada dobre ekwiwalenty w innych językach naturalnych. Są jednak i takie struktury, które nie mają bezpośrednich odpowiedników w innych językach i w konsekwencji są to elementy trudno przekładalne. Biorąc pod uwagę gradualność ekwiwalencji, należy także wymienić grupę pośrednią,

w praktyce najliczniejszą, która sytuuje się między dwiema wspomnianymi skrajnościami. W tej grupie odnajdujemy struktury, które właściwie posiadają swoje odpowiedniki w innym języku naturalnym, ale nie są to odpowiedniki całkowicie ekwiwalentne w każdym wymiarze.

W konsekwencji można mówić o trzech zasadniczych grupach struktur frazeologicznych w perspektywie kontrastywnej. Są to (cf. M. Sułkowska, 2003):

- ekwiwalenty całkowite (homologi) – związki o podobnej budowie leksykalno-gramatycznej oraz tożsamym obrazowaniu w różnych językach, np. *avoir les mains liées* (fr.) i *mieć związane ręce* (pol.);
- odpowiedniki częściowe – związki różniące się pod względem obrazowania oraz struktury leksykalno-gramatycznej, ale zachowujące frazeologiczno-idiomatyczny charakter w obydwu traktowanych językach; odpowiedniki częściowe pozostają analogiczne w procesie przekładu, np. *lever le pied* (fr.), *dać nogę* (pol.);
- idiomy – związki charakterystyczne tylko dla jednego z analizowanych języków; nie posiadają adekwatnych odpowiedników w drugim języku; w konsekwencji ich przekład nigdy nie jest bezpośredni i zwykle wymaga zastosowania specyficznych strategii translacyjnych, np. *avoir un cheveu sur la langue* – idiom francuski, *poszło mu w pięty* – idiom polski.

Podział struktur frazeologicznych wraz z przyporządkowanymi im typami międzyjęzykowej ekwiwalencji przedstawia poniższy schemat.

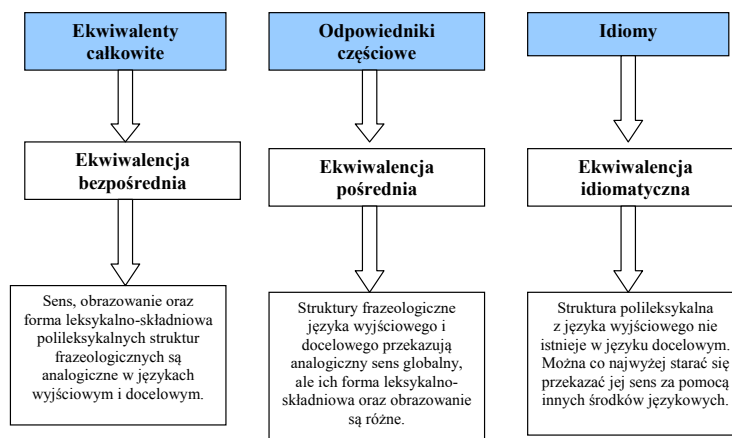

Fig. 2. Podział struktur frazeologicznych wraz z przyporządkowanymi im typami międzyjęzykowej ekwiwalencji

W przekładoznawstwie można mówić o dwóch podstawowych metodach tłumaczenia (cf. H. Lebedziński, 1981). Są to:

- metoda lingwistyczna – oparta na relacji pomiędzy strukturami językowymi w L1 i L2;
 - metoda oparta na treści – która wykorzystuje referencję pozajęzykową.
- Ich funkcjonowanie wizualnie przedstawia poniższy schemat.

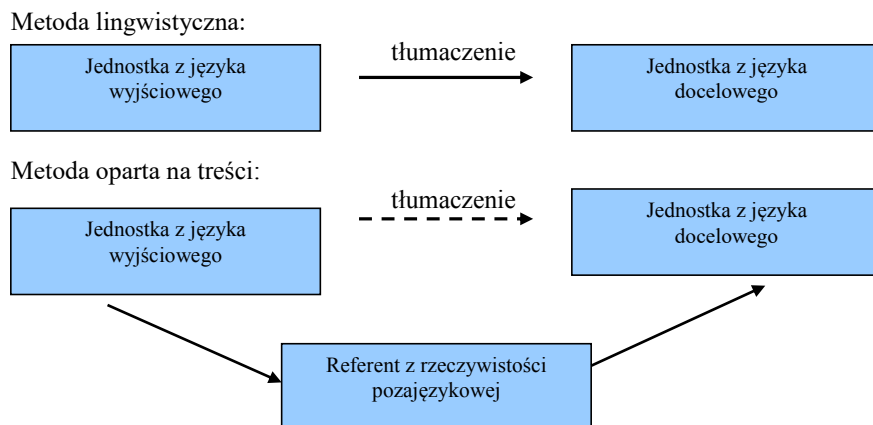

Fig. 3. Podstawowy podział metod tłumaczenia

Jeżeli chodzi o tłumaczenie struktur frazeologicznych, to metoda lingwistyczna jest możliwa do zastosowania co najwyżej w przypadku ekwiwalentów całkowitych. Natomiast we wszystkich pozostałych przypadkach należy posługiwać się metodą opartą na treści.

Tłumaczenie frazeologii jest dotychczas bardzo rzadko traktowane oddzielnie na gruncie translatoryki, choć obserwacja pracy tłumaczy pokazuje, że w praktyce miewają oni spore trudności właśnie z tą sferą języka.

Inspirując się pracą Bożeny Rejakowej (1994), można przyjąć, że tłumacze w przekładzie frazeologii mają do dyspozycji kilka konkretnych strategii, a są one następujące:

- **Tłumaczenie jednostki frazeologicznej z języka wyjściowego za pomocą analogicznego frazeologizmu w języku docelowym.**

Jest to najbardziej słusza i adekwatna strategia, która bezwzględnie powinna być stosowana w przekładzie ekwiwalentów całkowitych oraz w większości przypadków korespondencji częściowej. Mechanizm ten pozwala na ogół zachować ten sam rejestr znaczeniowy, stylistyczny i ekspresywny pomiędzy oryginałem a przekładem.

– **Tłumaczenie frazeologizmu za pomocą jednego wyrazu w języku docelowym.**

Metoda ta może być stosowana, jeżeli język docelowy posiada wyraz oddający w miarę dobrze sens i konotacje frazeologizmu z języka wyjściowego. Niemniej jednak metoda ta zawsze zubaża poziom stylistyczny i ekspresyjny oryginału i powinna być stosowana tylko w sytuacji absolutnej konieczności.

– **Tłumaczenie związków frazeologicznych za pomocą luźnego połączenia leksykalnego.**

Podobnie jak poprzednia strategia jest to metoda tzw. „zła koniecznego”. W obrębie stosowania tej techniki można wyróżnić właściwie dwie możliwe sytuacje:

- przekład kalkowany,
- tłumaczenie przez opis.

Stosowanie „kalki frazeologicznej” może czasem wzbogacić język docelowy, ale tylko pod warunkiem, że obrazowość i struktura językowa „kalki” mogą być zrozumiałe i przejrzyste dla odbiorców. Proceder „kalki frazeologicznej” musi więc być stosowany przez tłumacza bardzo ostrożnie i tylko wtedy, gdy dostrzeżga on zasadność oraz niepodważalne korzyści wynikające z jej użycia.

Natomiast tłumaczenie przez opis zawsze implikuje zastosowanie innych środków językowych, które najczęściej pozwalają co najwyżej przekazać komunikacyjny sens oryginału, ale oddalają od niego przekład na poziomie stylistycznym.

Przekład związków frazeologicznych za pomocą luźnego połączenia leksykalnego powinien więc być wybierany przez tłumaczy jedynie w sytuacji, gdy wymienione poprzednio strategie nie są możliwe do zastosowania.

Claudia Maria Xatara (2002) twierdzi, że **tłumaczenie literalne we frazeologii** jest możliwe wtedy, gdy frazeologizm z języka wyjściowego konceptualizuje się w identyczną strukturę w języku docelowym. Mamy wtedy do czynienia z sytuacją, w której zostają zachowane te same elementy leksykalne oraz taka sama struktura gramatyczna i składniowa, a także wywołany ten sam efekt komunikacyjny i ekspresyjny. Niemniej jednak na gruncie frazeologii zdecydowanie częstsze jest **tłumaczenie nie-literalne**, konieczne np. w przypadku struktur idiomatycznych lub związków, które nie mają bezpośrednich ekwiwalentów w innym języku. W tej sytuacji można wyróżnić trzy możliwe przypadki:

- frazeologizm z języka wyjściowego tłumaczy się za pomocą podobnego, lecz nie identycznego frazeologizmu w języku docelowym;
- frazeologizm z języka wyjściowego tłumaczy się za pomocą całkiem innej struktury wyrazowej;
- frazeologizm z języka wyjściowego tłumaczy się za pomocą parafrazy.

Mirela Moldoveanu (2001) wskazuje trzy różne **możliwości transferu międzyjęzykowego struktur metaforycznych** wykorzystywanych we frazeologii. Są one następujące:

- ekwiwalent w języku docelowym jest luźnym związkiem wyrazowym; w konsekwencji metafora z języka wyjściowego zanika;
- ekwiwalent w języku docelowym zawiera metaforę zleksykalizowaną pochodzącą z tej samej domeny semantycznej co w języku wyjściowym; jest to sytuacja dość częsta w przekładzie języków europejskich lub dość bliskich pod względem socjokulturowym;
- ekwiwalent zawiera metaforę zleksykalizowaną, ale domeny semantyczne w języku wyjściowym i docelowym są różne.

Transfer międzyjęzykowy frazeologizmów opierających się na metaforze implikuje konieczność stosowania różnych zabiegów językowych, takich jak np. różne reorganizacje gramatyczne i składniowe, interwencje na poziomie stylistycznym, a nawet modyfikacje semantyczne i pragmatyczne.

We frazeologii obserwuje się **gradację skali skostnienia i utrwalenia językowego**: z jednej strony tej skali sytuują się struktury o najwyższym poziomie sfrazeologizowania, a oddalając się sukcesywnie od tego bieguna, dochodzimy do struktur o coraz to mniejszym stopniu nieregularności i utrwalenia. Tę zależność dobrze ilustruje poniższy schemat.

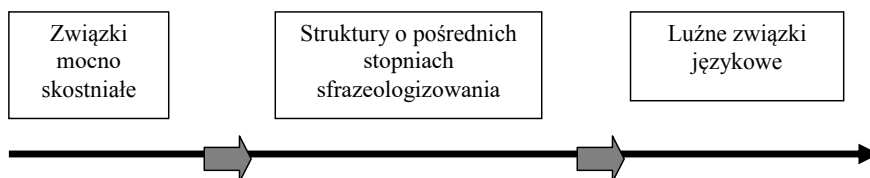

Fig. 4. Gradualny charakter frazeologii

Wbrew pozornym przypuszczeniom całkowite sfrazeologizowanie nie stanowi aż tak dużego problemu w przekładzie. W tym wypadku należy jedynie znać określoną grupę ekwiwalentów i traktować wielowyrazowe struktury właściwie podobnie do pojedynczych leksemów.

Natomiast tłumaczenie struktur o pośrednich stopniach sfrazeologizowania, takich jak np. różnego typu utrwalone kolokacje czy polileksykalne terminy specjalistyczne, jest już zadaniem znacznie trudniejszym, zwłaszcza że dochodzi tu jeszcze kwestia właściwego rozpoznania i wydzielenia takiej struktury w języku wyjściowym.

3. Rola frazeologii i frazeodydaktyki we frazeotranslacji

Frazeodydaktyka jest również nową, kształtującą się dopiero dyscypliną z obszaru językoznawstwa stosowanego, która łączy frazeologię z glottodydaktyką (cf. p.ex. Sułkowska: 2013; González Rey (red.): 2014). Pojęcie frazeodydaktyki pojawiło się na przełomie XX i XXI wieku, głównie w pracach niemieckich frazeologów (cf. Kühn: 1985, 1987, 1992; Ettinger: 1998, 2011, 2012, 2013; Hessky: 1992; Lüger: 1997; Lüger & Lorenz Bourjot: 2001).

Głównym celem frazeodydaktyki jest rozwijanie kompetencji frazeologicznych, biernych i czynnych, w języku ojczystym oraz przede wszystkim w językach obcych, w których ta sfera na ogół powoduje największe trudności. Poniższy schemat przedstawia ramowo główne założenia oraz obszary działania frazeodydaktyki.

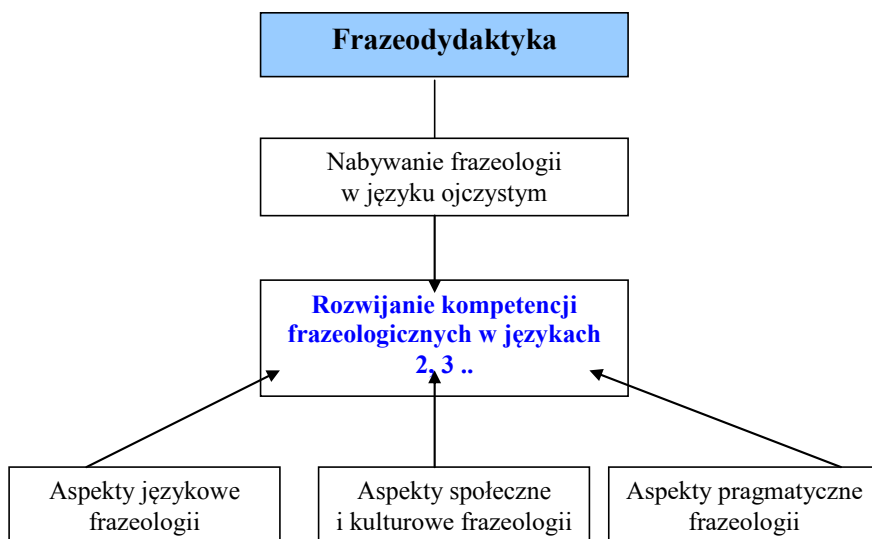

Fig. 5. Cele i obszary działania frazeodydaktyki

Trudno wyobrazić sobie skuteczną frazeotranslację bez poprzedzającej ją, efektywnej frazeodydaktyki. Rozwijanie oraz doskonalenie biernych i czynnych kompetencji frazeologicznych u przyszłych tłumaczy języków obcych jest zadaniem bardzo ważnym i aktualnym we współczesnej glottodydaktyce, ale wbrew tym potrzebom nie jest to praktyka zbyt popularna. Frazeologia bywa ciągle interpretowana jako pewien naddatek plasujący się

ponad podstawowymi kompetencjami językowymi, w związku z czym bywa ona traktowana dość marginalnie w procesach glottodydaktycznych. Tymczasem sprawni tłumacze powinni radzić sobie z rozległymi problemami frazeologii, wśród których należy wymienić przede wszystkim:

- poprawne rozpoznanie utrwalonej struktury wielowyrazowej w języku wyjściowym;
- właściwe odkodowanie sensu takiej struktury i jej ewentualnych konotacji kulturowych oraz pragmatycznych;
- wybór i zastosowanie odpowiedniej w danym wypadku strategii frazeotranslacyjnej;
- dobór właściwego ekwiwalentu w języku docelowym.

Odpowiedzialność tłumaczy we frazeologii jest bardzo duża:

- po pierwsze muszą oni poprawnie odkodować s frazeologizowane struktury w języku wyjściowym;
- a po drugie muszą dokonać ich właściwego transferu do języka docelowego.

Jean-Pierre Colson (1992, 1995) z Instytutu Marie Haps w Brukseli, zajmującego się kształceniem tłumaczy ze specjalnym zwróceniem uwagi na frazeologię, proponuje **kilka ścieżek dydaktycznych** możliwych do stosowania w dydaktyce frazeotranslacji. Proponowane strategie są następujące:

– **Wyodrębnienie frazeologizmów**

Jest to pierwszy etap, który ma na celu uwrażliwienie na frazeologię. Uczący się mają za zadanie zaznaczenie w tekście do tłumaczenia wszystkich struktur charakterystycznych dla tego języka, co powoduje zwrócenie ich szczególnej uwagi na ewentualne utrwalone i nieregularne związki wyrazowe lub użycia idiomatyczne.

– **Analiza semantyczna**

W następnym etapie działań wydzielone frazeologizmy stają się przedmiotem analizy z punktu widzenia ich znaczenia. Ten etap może być wzbogacony przez różnego rodzaju ćwiczenia z zakresu synonimów, antonimów i pól semantycznych.

– **Analiza kontekstowa i makrostrukturalna**

W trzecim etapie przyszły tłumacz powinien rozpracować analizowane frazeologizmy w kontekście językowym i pozajęzykowym. Ten etap jest bardzo ważny zwłaszcza w przypadku związków idiomatycznych.

– **Podejście teoretyczno-modularne**

Jest również rzeczą istotną, aby wzbogacić proces rozwijania kompetencji frazeologicznych poprzez tzw. podejście modularne. Przyszły tłumacz powinien np. gromadzić sobie własny indeks struktur pogrupowany tematycznie. Kolo-

kacje i wyrażenia idiomatyczne powinny zajmować w nim miejsce szczególne, a ich użycia powinny być zilustrowane przykładami.

Ciekawe ćwiczenie frazeodydaktyczne, użyteczne w procesie kształcenia frazeotranslacji, proponuje także Salah Mejri (2011). Wprowadza on pojęcie tzw. *pokrycia frazeologicznego* (*couverture phraséologique*), które odnosi przede wszystkim do frazeologii tekstów specjalistycznych. *Pokrycie frazeologiczne* tekstu to stosunek sfrazeologizowanych struktur i kolokacji do ogólnej liczby leksemów w tym tekście.

Koncepcja pokrycia frazeologicznego wydaje się interesująca z punktu widzenia dydaktyki frazeotranslacji, ponieważ można ją wykorzystać w ćwiczeniach polegających na porównywaniu *pokrycia frazeologicznego* tekstów w języku wyjściowym i docelowym. Można podzielić ogólne *pokrycie frazeologiczne* na formy bardziej wyspecjalizowane, takie jak np. kolokacje, terminy specjalistyczne, idiomy itd.

Analizy kontrastywne opierające się na koncepcji *pokrycia frazeologicznego*, choć z pozoru dość banalne, mogą uwrażliwiać przyszłych tłumaczy na kwestię frazeotranslacji, a także być okazją do obserwacji funkcjonowania frazeologii w różnych kodach językowych. Uczący się mogą zaobserwować bezpośrednio zmiany w tekstach będące konsekwencją przekładu sfery frazeologicznej, a także nabyć nawyk wykorzystywania struktur frazeologicznych w swoich własnych przekładach.

W dydaktyce frazeologicznej Colson (1992, 1995) zwraca także naszą uwagę na bardzo istotną rolę szeroko pojętego **kontekstu**, który jest ważny w przyszłej pracy tłumacza. Natomiast Laurénce Wéry (2000) podkreśla zalety dokumentów autentycznych we frazeodydaktyce. **Dokumenty autentyczne**, zwłaszcza te pochodzące ze środków masowego przekazu, jak np. tytuły prasowe, fragmenty filmów, slogany reklamowe, mogą być bardzo dobrym źródłem struktur frazeologicznych, a ich wprowadzenie do procesów kształcenia językowego może okazać się bardzo użyteczne, również jeśli chodzi o rozwijanie produktywnych kompetencji frazeologicznych, tak istotnych u tłumaczy języków.

4. Konkluzje

Każdy przekład międzyjęzykowy stwarza ciągle i regularne problemy z powodu różnic w kategoryzacji i gramatyczności języków, ale trudności te się pomnażają w tłumaczeniu szeroko pojętej frazeologii. W tym przypadku dochodzi jeszcze wymiar idiomatyczny, procesy tropiczne, synteza oraz globa-

lizacja semantyczna i składniowa, które nie są ani regularne, ani ewidentne w różnych kodach językowych.

Nabywanie kompetencji frazeologicznych w języku obcym, zwłaszcza tych na poziomie produkcji, to proces względnie powolny, wymagający sporo wysiłku i zaangażowania. Przyswojenie tych kompetencji jest jednak niezbędne w przypadku aspirowania do pełnej znajomości języka obcego, a taka wymagana jest bez wątpienia u przyszłych tłumaczy.

Utrwalone struktury wielowrazowe występują w każdym języku naturalnym, ale mogą organizować się odmiennie w każdym z nich. W konsekwencji struktury specyficzne, tworzone samoczynnie w danym języku naturalnym stwarzają na ogół najwięcej kłopotów we frazeotranslacji. Ponadto różnice kulturowe, społeczne, pragmatyczne, a także odmienność gramatyczno-składniowa każdego języka intensyfikują trudności w przekładzie szeroko pojętej frazeologii.

Biorąc pod uwagę wszystkie złożone aspekty, które są obecne w procesie międzyjęzykowego tłumaczenia frazeologii, warto postulować ukonstytuowanie i rozwój frazeotranslacji jako interdyscyplinarnej ścieżki badawczej łączącej językoznawców, frazeologów, frazeodydaktyków oraz tłumaczy we wspólnym dążeniu do sprawnego, międzyjęzykowego przekładu współcześnie rozumianej frazeologii.

Literatura

- Bąba, S., 1998, *Materiały do bibliografii frazeologii polskiej (prace opublikowane w latach 1945–95)*, t. 1, Poznań.
- Bąba, S., 2003, *Materiały do bibliografii frazeologii polskiej (prace opublikowane w latach 1996–2000 oraz uzupełnienia za lata 1983–2000)*, t. 2, Poznań.
- Bąba, S., 2008, *Materiały do bibliografii frazeologii polskiej (prace opublikowane w latach 2001–2005)*, t. 3, Poznań.
- Colson, J.-P., 1992, *Ébauche d'une didactique des expressions idiomatiques en langue étrangère*, „Terminologie et Traduction” 2/3, s. 165–181.
- Colson, J.-P., 1995, *Quelques remarques sur l'enseignement de la phraséologie aux futurs traducteurs et interprètes*, „Le Langage et l'Homme”, XXX, 23, s. 147–156.
- Ettinger, S., 1998, „Einige Überlegungen zur Phrasodidaktik”, [w:] *Europhras 95: Europäische Phraseologie im Vergleich: Gemeinsames Erbe und kulturelle Vielfalt*, W. Eismann (red.), Bochum, s. 201–217.

- Ettinger, S., 2011, „Einige kritische Fragen zum gegenwärtigen Forschungsstand der Phraseodidaktik”, [w:] *In mediam linguam. Mediensprache-Redewendungen-Sprachvermittlung*. Festschrift für Heinz-Helmut Lüger, P. Schäfer, Ch. Schowalter (red.), Landau, s. 231–250.
- Ettinger, S., 2012, „Einige phraseodidaktische Überlegungen zur Frequenz, zur Disponibilität und zur Bekanntheit französischer Idiome und Sprichwörter”, [w:] *Szavak, frazémák szótárak / Mots, phrasèmes, dictionnaires – Írások Bárdosi Vilmos 60. születésnapjára / Mélanges offerts à Vilmos Bárdosi pour ses 60 ans*. Revue d'Études Françaises, numéro spécial, Budapest, s. 85–104.
- Ettinger, S., 2013, Aktiver Phrasemgebrauch und/oder passive Phrasemkenntnisse im Fremdsprachenunterricht. Einige phraseodidaktische Überlegungen, [w:] *Phraseodidactic Studies on German as a Foreign Language. Phraseodidaktische Studien zu Deutsch als Fremdsprache (= Lingua. Fremdsprachenunterricht in Forschung und Praxis, 22)*, I. González Rey (red.), Hamburg: Verlag Dr. Kovač, s. 11–30, <http://www.verlagdrkovac.de/978-3-8300-6558-6.htm> (dostęp: 1 grudnia 2015 r.).
- González Rey, I. (red.), 2014, *Outils et méthodes d'apprentissage en phraséodidactique*, Fernelmont.
- Hessky, R., 1992, *Aspekte der Verwendung von Phraseologismen im Unterricht Deutsch als Fremdsprache*, „Fremdsprachen Lehren und Lernen”, 21, s. 159–168.
- Kühn, P., 1985, *Phraseologismen und ihr semantischer Mehrwert. „Jemandem auf die Finger gucken” in einer Bundestagsrede*, „Sprache und Literatur in Wissenschaft und Unterricht”, 16, s. 37–46.
- Kühn, P., 1987, *Deutsch als Fremdsprache im phraseodidaktischen Dornröschenschlaf. Vorschläge für eine Neukonzeption phraseodidaktischer Hilfsmittel*, „Fremdsprachen Lehren und Lernen”, 16, s. 62–79.
- Kühn, P., 1992, *Phraseodidaktik. Entwicklungen. Probleme und Überlegungen für den Muttersprachenunterricht und den Unterricht DaF*, „Fremdsprachen Lehren und Lernen”, 21, s. 169–189.
- Lebiedziński, H., 1981, *Elementy przekładoznawstwa ogólnego*, Warszawa.
- Lüger, H.-H., 1997, *Anregungen zur Phraseodidaktik*, „Beiträge zur Fremdsprachenvermittlung”, 32, s. 69–120.
- Lüger, H.-H., Lorenz Bourjot, M., 2001, *Phraseologie und Phraseodidaktik*, „Französisch heute”, 4, 200, s. 462–464.
- Mejri, S., 2011, *Phraséologie et traduction des textes spécialisés* Alicante: Universidad de Alicante, s. 125–137, <http://192.168.170.5/pmb/catalog.php> (dostęp: 20 października 2011 r.).

- Mieder, W., 2009, *International Bibliography of Paremiology and Phraseology*, vol. 1–2, Berlin, New York.
- Moldoveanu, M., 2001, “Structures métaphoriques dans la phraséologie: quels enjeux pour la traduction?”, [w:] *L'éloge de la différence: la voix de l'autre*. Série: Actualité Scientifique, A. Clas, H. Awaiss, J. Hardane (red.), s. 491–495.
- Rejakowa, B., 1994, *Mechanizmy językowe w przekładzie związków frazeologicznych (na materiale języka polskiego i słowackiego)*, Rozprawy Habilitacyjne Wydziału Humanistycznego, LXXV, Lublin.
- Sułkowska, M., 2003, *Séquences figées. Étude lexicographique et contrastive. Question d'équivalence*, Katowice.
- Sułkowska, M., 2013, *De la phraséologie à la phraséodidactique. Études théoriques et pratiques*, Katowice.
- Wéry, L., 2000, *Approche des expressions idiomatiques en FLE*, „Le Langage et l'Homme”, XXXV, 4, s. 215–232.
- Xatara, C. M., 2002, *La traduction phraséologique*, „Meta: journal des traducteurs”, 47, 3, s. 441–444.

Phraseotranslation and its role in the process of education and training of translators

Summary

Phraseotranslation, as a specialized interdisciplinary science postulated in this text, is situated at the crossroads of phraseology, translation studies, contrastive studies and phraseodidactics. Recently there is a growing need for an efficient interlinguistic translation; the education of future translators of foreign languages develops more and more, but the problem of phraseologization in translation is still very rarely undertaken in scientific research. An effective translation implies equivalent messages in two different linguistic codes, which becomes extremely difficult in case of phraseology. The multiple-word structures entrenched in natural languages are therefore a major challenge in the process of translation and can be a prominent difficulty even for professional translators.

At present, the need of the development of phraseological competences in the process of the didactics of foreign languages is obvious. The lack of an idiomatic understanding of speaker's language can cause serious distortions in the process of verbal communication. That is why each foreign language learner should aim at mastering receptive phraseological competences. When it comes to the level of the language production, what is the most important is the acquisition of such expressions that are most needed in user's idiolect. The needs within the scope of phraseological compe-

tences are much bigger in the case of foreign language teachers or translators to be, whose phraseological competences should be highly-developed not only in terms of reception, but also at the productive level. Thus, one should not avoid such needs in educational processes.

Keywords: phraseotranslation, phraseology, phraseodidactics

